

Petr Matějček, Čeští lékaři v rakousko-uherské armádě 1867–1918, Praha, diplomová
práce FF UK 2015, 88 s.

Posudek vedoucího práce

Jde o přepracovanou verzi neúspěšně obhajované diplomové práce. Předem je třeba říci, že přepracovaná verze je po koncepční, obsahové i formální stránce výrazným posunem vpřed. Má ostatně o třicet stran více.

Úvodní část práce pojednává o organizaci zdravotní služby v rakousko-uherské armádě od branné reformy v roce 1868 až po konec první světové války. Jedná se o jakýsi úvod do problematiky, tato část je zpracována především na literatuře a tištěných pramenech, činí tak však systematickou, přehlednou formou. Materiálově odlišně jsou již pak koncipovány pasáže, zabývající se postavením lékařů v rakousko-uherské armádě. Autor často vycházel z původních pramenů, například z profesního periodika Časopis lékařův českých. Zajímavý byl zejména spor o to, zda vojenští lékaři mají být primárně odborníky v uniformě, nebo naopak důstojníky s lékařským vzděláním. Autor postupně zkoumá pohled důstojníků-kombatantů a mužstva na vojenské lékaře. Ukázal, jak se původně nedůstojné postavení vojenských lékařů s postupem času (první světová válka zde sehrála mimořádnou roli) měnilo přece jenom k lepšímu. Druhou zásadní otázku, kterou si autor položil, jaký byl vztah mezi „civilními“ a vojenskými lékaři, analyzuje autor ve zvláštní kapitole. Vztah obou složek lékařství charakterizoval jak rozdíly, tak i neustálým vzájemným ovlivňováním a prolínáním. V závěrečné části práce se autor zabývá vztahem českých lékařů k válce. Tyto postoje zkoumá především na příkladu balkánských válek a první světové války. Právě pasáže o balkánských válkách patří k výrazně přepracovaným. Myslím si také, že se mu na uvedených příkladech podařilo

najít (aniž by to v práci bylo takto explicitně řečeno), jeden z pramenů humanitní tradice českého lékařství. Významnou částí této práce je o výzkum národnostní otázky v tomto segmentu rakousko-uherské armády. Autor doložil, že v případě konfliktu identit byli čeští lékaři většinou prvořadě Čechy a teprve až potom důstojníky.

Škoda, že upravená verze již nemohla například reflektovat nedávno vydanou rozsáhlou biografii válečného chirurga Františka Buriana. Přetrvává také moje námitka, že práce málo zohledňuje zahraniční literaturu a to limituje možnosti zasadit ji do širšího komparativního rámce. Práce je poměrně solidně, i když nikoliv dokonale pramenně založena; i nadále přetrvává otázka, jakým způsobem byl například utvářen vzorek zkoumaných pamětí. Velmi oceňuji přílohy, které jsou vhodně voleny a celkové orientaci v problematice velmi pomáhají.

Celkově si myslím, že přepracovaná verze práce je výrazně (!) lepší než předchozí.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou velmi dobře.

V Praze, 18. 1. 2016

prof. Ivan Šedivý